

Kærlighedens magt

MATELLI: Hvad er menneske? Et af filosofiens store spørgsmål, som mennesker til alle tider op igennem historien har forsøgt at svare på. Også den amerikanske kunstner Tony Matelli (f. 1971), hvis værker man i efteråret 2012 kunne møde på AROS i Aarhus.

Mødet med kunstnerens værker skabte samlet set en både foruroligende, uhyggelig og humoristisk oplevelse for mig, men har siden været en næsten uafrystelig begivenhed i bevidstheden. Hvad er det denne amerikaner har fat i? Det er som om den amerikanske kunsts scene i disse år, har en evne til at erobre os alle på snart sagt alle kontinenter.

Det er længe siden, hvor det stolteste man i Verden kunne sige var "Civis romanus sum" med henvisning til Romerrigets ufravigelige magt over alt stort og godt, herunder kunsten, som byggede videre på grækernes fundament. Godt nok har vi europæiske metropoler i dag som Berlin og London, hvor samtidskunsten yder sit ypperste, ligesom Kina stormer frem. Men siden amerikanerne introducerede den abstrakte ekspressionisme i begyndelsen af det 20. århundrede, senere benævnt popkunst, da de gav kunsten mere end gas, har førertrojen næsten uafsladligt tilhørt dem. Hvorfor? Jo, nok fordi de amerikanske kunstnere forstår at tale til det senmoderne menneske! De forstår vores livsvilkår i det hyperkomplekse samfund, som professor Lars Qvortrup, kalder det.

HVAD ER DET, der konkret optager Tony Matelli? Som varslet i udstillingens titel på AROS "A HUMAN ECHO", som er kunstnerens største separatudstilling til dato, er fokus mennesket, og spor efter menneskelig aktivitet - med andre ord ekkoer! Udstillingen er således også en påmindelse om, at uanset hvor kulturelt udviklet mennesket er anno 2013, lever vi under de samme eksistentielle vilkår, som mennesker til alle tider har gjort. Vi er dødelige, og

det er kun et spørgsmål om tid!

I en af Tony Matellis mest groteske installationer "Fucked (couple)", fra 2005, ses et sønderlemmet par, der overfalder af våben. Mandens ene arm er f.eks. delvis borte, men fokus er parrets hænder, som er uskadte, og symboliserer kærlighedens magt. Eller som tatoveringen på mandens overarm lyder: "True Love Forever".

Også selvportrættet er et velkendt tema hos Tony Matelli, men ikke i gængs forstand. I kødportrættet "Double Meat Head" fra 2008 har Tony Matelli udført busten i alverdens pølser, med en pølse-brille, der svarer til kunstnerens private briller. Selvportrættet er dog ikke kun tænkt som et selvcentreret portræt. Med afsæt i sit eget ydre ironiserer Tony Matelli over menneskeheden generelt og vores selvforståelse. Er vi alle sammen i virkeligheden bare en række kødhoveder? I installationen "Reverie" fra 2001, sidder kunstneren på en sten med guitaren og et drømmende blik, med blått hav bag sig. Iscenesættelsen af myten om den melankolske kunstner alias Munch eller Krøyer. Kunsthistorien er fyldt med den slags billeder, men over installationen hænger rebet til at hænge sig selv med. Humor og selvironi er drivkraften!

HVAD ER DET, der definerer et menneske? Relationer? Arbejde? Familie? I skulpturen "Josh" fra 2010 er mennesket, i dette tilfælde, en ung mand fremstillet som en tom skal, hvis fysiske krop er til stede, men hvis bevidsthed er fraværende. Kroppen, som et tomt hylster! Når man går forbi den svævende "Josh", bliver man bange, i hvert tilfælde mig. Hvad er der sket denne unge mand? Hvorfor ligger han der på et museumsgulv, hvis eneste kontakt med gulvet er en skjorteflig? Mens han tomt stirrer op i loftet med et par smukke, blå øjne, som bare viser tomhed, og atter tomhed! Smukt ydre, men intet indhold!

Også det senmoderne menneskes ensomhed bliver serveret råt for usødet. I Tony Matellis korttårne med den samlede titel "Yesterday", ses ikke alene de vakkervorne spillekortkonstruktioner, som monumenter over menneskets kedsommelighed og tidsfordriv. Man kan da altid tage sig tid til at lægge en kabale! Men de vidner også om det som var en gang. Alt sammen skabt i bronze. Bestandige ædelmetaller anvendt til et tilsyneladende levende og skrøbeligt ydre - et hus af kort, dåseøl og pizzabakker! Efterladenskaber fra et måske ensomt menneske der savner en ven eller en kæreste? Eller i værste fald, tilsyneladende har begge dele! Tosomhed!

I Tony Matellis seneste værker står vinduer og vægge for tur. Tony Matelli gør op med vores romantiske forestilling om vinduet, som viser ud mod den nye store verden. Vinduet der i kunsthistorien ofte er symbol på udlængsel og indsigt. Når vi står ved vinduet flygter vi en lille smule fra nuet. I Tony Matellis vinduer er der ingen horisont. Vi kan ikke flygte, vi er spærret inde i os selv, som han selv siger om sine seneste værker. I stedet for at se ud af vinduet, får vi i Tony Matellis vinduer lov til at se på et vindue. Han er konkret inspireret af vinduer og vægge i sit eget atelier/studio i Brooklyn, hvor han tilbringer den meste af sin tid sammen med sine 6 medarbejdere. Han har via frottage-teknik, spændt lærreder ud på vinduer og vægge og gnubber deres strukturer frem, som det ses i værket "East window/West Wall" fra 2012, dog udført i bronze. Mangel på udsyn, udført i bronze!

Jeg er nød til at sige det, jeg elsker amerikanerne og deres kunst! Big is beautiful! Hvem herhjemme i andedammen kunne og turde tage en mere skarpskåren temperatur på vores fordomsfyldte og ydrestyrede lilleputmentalitet ad humorens vej? Der skal nogen gange en ekstern aktør på banen. Jeg har kun besøgt Guds eget land én gang. Skulle lykkens gudinde tilsmile mig med flere visitter i New York, så skriver jeg Tony Matelli ned med mails. Et besøg på hans studie er et "must have", før det hele er forbi!

MARIA STENSGÅRD POULSEN er lektor i Gymnasieskolen. Cand.mag. i kunsthistorie og dansk, Aarhus Universitet. Censor på lærer- og pædagoguddannelsen i Danmark. Skribent ved North Art Magazine.

» I en af Tony Matellis mest groteske installationer, "Fucked (couple)" fra 2005, ses et sønderlemmet par, der overfalder af våben.

